

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21.09.2016, sp. zn. 5 Tdo 1207/2016, ECLI:CZ:NS:2016:5.TDO.1207.2016.1

Číslo: 46/2017

Právní věta: I. Nález daktyloskopické stopy náležející obviněnému představuje nepřímý důkaz. Z tohoto důvodu pro něj platí, že není-li přímého důkazu, musí být doplněn dalšími nepřímými důkazy, které ve svém souhrnu tvoří logickou, ničím nenarušenou a uzavřenou soustavu nepřímých důkazů vzájemně se doplňujících a na sebe navazujících, které v celku shodně a spolehlivě dokazují skutečnosti, které jsou v takovém příčinném vztahu k dokazované skutečnosti, že z nich je možno dovést jen jediný závěr a současně vyloučit možnost jiného závěru. II. Podle § 314g odst. 2 tr. ř. platí, že byl-li proti trestnímu příkazu řádně a včas podán odpor, trestní příkaz se tím ruší a samosoudce nařídí ve věci hlavní líčení, přičemž při projednání věci v hlavním líčení není samosoudce vázán právní kvalifikací ani druhem a výměrou trestu obsaženými v trestním příkazu. Zásada zákazu reformationis in peius se sice zde obecně neuplatní, ovšem ani uložení přísnějšího trestu nemůže být založeno na libovůli soudu, ale musí odpovídat zjištěným skutečnostem. Uložení přísnějšího trestu musí mít podklad ve zjištěném skutkovém stavu a musí být soudem dostatečně odůvodněno (§ 125 odst. 1 tr. ř.).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 21.09.2016

Spisová značka: 5 Tdo 1207/2016

Číslo rozhodnutí: 46

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Důkaz, Zákaz reformace in peius

Předpisy: § 89 odst. 2 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání obviněného A. T. T. zrušil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. 3. 2016, sp. zn. 7 To 361/2015, a jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Děčíně ze dne 11. 6. 2015, sp. zn. 1 T 100/2014, a Okresnímu soudu v Děčíně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Děčíně ze dne 11. 6. 2015, sp. zn. 1 T 100/2014, byl obviněný A. T. T. uznán vinným přečiny porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle

§ 244 odst. 1 alinea druhá, odst. 2 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „tr. zákoník“) a porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle § 268 odst. 1 tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, kterých se měl dopustit ve stručnosti tak, že společně s osobami V. H. Q. a B. H. K. (původně bylo ve věci konáno společné řízení proti všem obviněným, přičemž pouze obviněný A. T. T. podal odpor proti trestnímu příkazu, tudíž v hlavním líčení vystupovali první dva jmenovaní v procesním postavení svědků) v době nejméně od 2. 3. 2013 do 4. 3. 2013 v prostorách objektu ve V. skladovali za účelem dalšího prodeje jednak v rozporu s ustanovením § 114 odst. 2 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, celkem 5 058 krabiček cigaret a 14 860 gramů tabáku neoznačených platnou tabákovou nálepkou pro území České republiky, přičemž cigarety byly neoprávněně označeny různými ochrannými známkami (slovními, obrazovými i kombinovanými) patřícími výhradně zahraničním obchodním společnostem (pro přesnou specifikaci těchto obchodních společností viz tzv. skutková věta výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně), a jednak v rozporu s ustanovením § 3 odst. 1 zákona č. 676/2004 Sb., o povinném označení lihu, ve znění pozdějších předpisů, 4 lahve alkoholického nápoje opatřené etiketou Inländer rum 80 % s deklarovaným objemem 1 litru bez příslušné kontrolní pásky.

2. Za tyto přečiny byl obviněný odsouzen podle § 244 odst. 2 a § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání čtrnácti měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku na zkušební dobu čtyřiceti dvou měsíců, a současně mu byl podle § 53 odst. 1 a § 70 odst. 1 tr. zákoníku uložen trest propadnutí věci. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byli všichni poškození odkázáni s nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

3. Rozsudek soudu prvního stupně napadl obviněný A. T. T. odvoláním, o němž rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 24. 3. 2016, sp. zn. 7 To 361/2015, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. ř. zrušil pouze výrok o trestu propadnutí věci; v ostatních částech zůstal napadený rozsudek nezměněn.

II.

Dovolání

4. Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal obviněný dovolání prostřednictvím svého obhájce Mgr. M. Č. Tento mimořádný opravný prostředek založil na dovolacím důvodu uvedeném v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

5. Dovolatel nejprve namítl, že jednání, za které byl stíhán a odsouzen, není v žádném případě trestným činem. Dále konstatoval, že „zcela absentuje subjektivní i objektivní stránka“, jež je nezbytná pro naplnění skutkových podstat obou přečinů. V rámci subjektivní stránky především zdůraznil, že v řízení nebyla nijak prokázána jeho vědomost o závadnosti zboží.

6. Následně připomenul svou předchozí obhajobu, že otisky prstů se mohly na jednotlivé zboží dostat při úklidu společných prostor. Soudy jeho tvrzení nepřijaly, přičemž argumentovaly tím, že „proč by se při úklidu dotýkal věcí nacházejících se ve skříních, které on sám nepoužíval“. Dovolatel však upozornil na zjevnou rozpornost závěrů soudů obou stupňů, jež se nijak nevypořádaly s možností, že zboží se před jeho vložením do skříní či uzamčené místnosti mohlo nacházet na vnitřní chodbě domu volně, a tudíž jeho přemístování obviněným nelze vyloučit. Dovolatel rovněž zdůraznil, že, byť v trestním řízení vysvětlil důvody pro přítomnost jeho otisků prstů na závadném zboží, soudy jeho obhajobu zpochybnily, aniž by svou argumentaci opřely o některý z provedených důkazů, a jeho odsouzení je tak založeno na pouhých domněnkách. Kromě toho namítl, že při nejasnostech o skutkovém stavu věci není obviněný povinen prokazovat svoji nevinu, protože na něm neleží důkazní břemeno.

7. Dále podle názoru dovolatele soudy nedostatečně hodnotily výpovědi svědků, především již odsouzeného B. H. K. Ten opakovaně přiznal, že zboží na chodbě skladoval on, protože sám neměl k dispozici žádné skladové prostory. Soudy však posoudily bez jakéhokoli důkazu jednání obviněného, V. H. Q. a B. H. K. za spolupachatelství, přestože podle jeho vlastního vyjádření B. H. K. nikdy s dovolatelem nespolečně pracoval. Dovolatel v této souvislosti připomněl zásadu in dubio pro reo, kterou soudy nerespektovaly, podle níž „existují-li jakékoliv rozumné pochybnosti, nelze je vyložit v jeho neprospěch“. Obviněný na podporu svých argumentů odkázal na několik relevantních nálezů Ústavního soudu.

8. Svůj mimořádný opravný prostředek uzavřel obviněný námitkou týkající se výroku o trestu. Uvedl, že podle nálezu Ústavního soudu ze dne 20. 2. 2002, sp. zn. [II. ÚS 213/2000](#), publikovaného pod č. 19 v sešitu 25 Sbírkou nálezů a usnesení Ústavního soudu, není soud oprávněn uložit obviněnému citelnější trest než ten, který původně uložil v trestním příkazu, jestliže v rámci hlavního líčení nebyly zjištěny radikálně nové skutečnosti, které by tento postup ospravedlňovaly. V jeho případě došlo i přes absenci přitěžujících okolností či změnu skutkového stavu k uložení vyššího trestu, než byl původně vyměřen trestním příkazem, a tato změna nebyla v rozsudku soudu prvního stupně řádně odůvodněna.

9. S ohledem na výše uvedené proto dovolatel Nejvyššímu soudu navrhl, aby zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a aby věc vrátil Okresnímu soudu v Děčíně k novému projednání a rozhodnutí.

III.

Přípustnost dovolání

10. Nejvyšší soud shledal, že dovolání obviněného obsahuje zákonné náležitosti a byly splněny i všechny formální podmínky pro konání dovolacího řízení v této věci. Jak již bylo shora zmíněno, obviněný A. T. T. opřel své dovolání o ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Předpokladem naplnění tohoto důvodu dovolání je, aby konkrétní dovolací námitka směřovala proti hmotněprávnímu posouzení těch skutkových zjištění, k nimž dospěly soudy ve věci rozhodující. K nesprávnému hmotněprávnímu posouzení skutku nebo k jinému nesprávnému hmotněprávnímu posouzení může proto dojít pouze tehdy, byl-li skutek kvalifikován podle jiného ustanovení hmotného práva, tj. především trestního zákoníku, případně jiné normy upravující hmotné právo, než jaké na něj dopadalo. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. tak může být naplněn pouze právní, a nikoli skutkovou vadou, a to pouze tou, která má hmotněprávní charakter.

11. Dovolací soud podle § 265i odst. 3, 4 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost napadeného usnesení i jemu předcházející řízení, a to v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání. Mohl tak učinit proto, že obviněný ve větší části svého dovolání uplatnil námitky, které odpovídají dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a to zejména pokud zpochybnil naplnění subjektivní stránky předmětných trestných činů. Po přezkoumání dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání obviněného je důvodné a usnesení odvolacího soudu a jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně trpí vytýkanými vadami, a proto tato rozhodnutí nemohou obstát.

IV.

Důvodnost dovolání

12. Jak již bylo naznačeno, za zcela relevantní lze považovat dovolání obviněného A. T. T. především v té části, v níž vytkl nesprávné právní posouzení skutku ohledně naplnění subjektivní stránky skutkových podstat obou přečinů, jimiž byl uznán vinným. Nejvyšší soud nejprve připomíná, že podle § 13 odst. 2 tr. zákoníku je k trestnosti činu třeba úmyslné zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti. Jinými slovy bez zavinění není trestný čin, a tedy ani trest.

13. Zavinění, které je chápáno jako vnitřní, psychický vztah pachatele k podstatným složkám trestného činu, je obligatorním znakem subjektivní stránky trestného činu a musí se vztahovat v podstatě na všechny skutečnosti, jež tvoří znaky skutkové podstaty trestného činu, přičemž postačí, že pachatel zná reálné skutečnosti (fakta), které se těmito znaky podřazují. Pokud by se zavinění k některé z požadovaných skutečností nevztahovalo, není dána subjektivní stránka trestného činu, a proto je vyloučena trestní odpovědnost pachatele [srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník (EVK). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 203-234].

14. Otázky související se subjektivní stránkou a s jejím prokazováním jsou poměrně hojně řešeny soudní judikaturou, přičemž mezi stěžejními je třeba zmínit stanovisko trestního kolegia bývalého Nejvyššího soudu SSR ze dne 30. 11. 1970, sp. zn. Tpj 28/70-II., publikované pod č. 19/1971 Sb. rozh. tr., z něhož vyplývá, že závěr o zavinění pachatele musí být vždy prokázán výsledky dokazování a musí z nich logicky vyplynout. Současně však jde o závěr právní. Skutečnosti duševního (psychického) života významné pro právní závěr o tom, zda tu je zavinění a v jaké formě (§ 15, 16 tr. zákoníku), jsou předmětem dokazování právě tak jako všechny ostatní okolnosti naplňující znaky trestného činu. Při zjišťování okolností, které mají význam pro závěr o zavinění, není možné dopředu přikládat zvláštní význam žádnému dokazovacímu prostředku, ale na zavinění a jeho formu je třeba usuzovat ze všech konkrétních okolností, za kterých byl trestný čin spáchán. Se zřetelem na zásadu volného hodnocení důkazů (§ 2 odst. 6 tr. ř.) zákon nepřikládá a priori žádnému důkazu zvláštní význam (srov. rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudu ČSSR uveřejněné pod č. [60/1972-IV](#). Sb. rozh. tr.).

15. K trestnosti obou trestných činů, za něž byl obviněný odsouzen, zákon vyžaduje úmyslné zavinění, přičemž postačuje úmysl nepřímý. Kromě toho u přečinu podle § 268 odst. 1 tr. zákoníku se intelektuální a volní složky úmyslu musí vztahovat i na pachatelovo vědomí, že jde o neoprávněné označení výrobků nebo poskytovaných služeb ochrannou známkou nebo známkou s ní zaměnitelnou a že se jedná o uvádění do oběhu takových výrobků nebo poskytování služeb. U přečinu podle § 244 odst. 1 alinea druhá tr. zákoníku musí být naplněn i tzv. druhý úmysl, kdy pachatel jedná v úmyslu způsobit jinému škodu nebo (jako v daném případě) opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch. K okolnostem podmiňujícím použití přísnější právní kvalifikace tohoto přečinu spočívající ve spáchání činu nejméně se dvěma osobami, pak u jeho pachatele vyžaduje i zde zákon úmyslnou formu zavinění (na rozdíl od těchto dalších osob, u nichž není třeba ani jejich trestní odpovědnost, např. kvůli nízkému věku).

16. V popisu skutku výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně však zcela absentují takové skutkové okolnosti, z nichž by bylo možno dovodit naplnění subjektivní stránky skutkové podstaty obou přečinů, za něž byl obviněný odsouzen, a to i ve vztahu k nepřímému úmyslu. Okresní soud v Děčíně se dokonce vůbec nezabýval hodnocením znaku zavinění v odůvodnění svého rozsudku, tudíž z tohoto pohledu nelze ani přezkoumat správnost jeho úvah, které jej vedly k závěru o naplnění tohoto znaku skutkových podstat obou přečinů ze všech zákonem vyžadovaných hledisek naznačených shora. V rámci odvolacího řízení se Krajský soud v Ústí nad Labem nijak nevypořádal s touto zjevnou vadou napadeného rozsudku, ačkoli obviněný mj. vytýkal nenaplnění objektivní i subjektivní stránky trestných činů. Soud druhého stupně označil zvolenou právní kvalifikaci jednání obviněného za přílehu a bez výhrady se s argumentací soudu prvního stupně ztotožnil (viz strana 5 usnesení). Dovolací námitka obviněného A. T. T. je proto zcela opodstatněná, napadené usnesení i jemu předcházející rozsudek jsou zatíženy vytýkanou vadou hmotněprávního posouzení zavinění a je důvodem pro kasační rozhodnutí Nejvyššího soudu.

17. Výše zmíněné pochybení však není jediným důvodem pro zrušení obou rozhodnutí nižších soudů a vrácení věci k novému projednání a rozhodnutí. Kromě toho, že došlo k nesprávné aplikaci procesní zásady vyjádřené v ustanovení § 2 odst. 8 tr. ř., tj. zásady obžalovací (což by však samo o sobě samozřejmě nemohlo být dostatečným důvodem pro dovolací přezkum obou rozhodnutí), je zjevné,

že některé závěry soudů obou stupňů vyjádřené v odůvodněních jejich rozhodnutí jsou v rozporu s výsledky provedeného dokazování, resp. jednotlivé argumenty soudů obou stupňů si vzájemně odporují.

18. Nesprávné použití zásady obžalovací, resp. její nerespektování vyplývá z argumentace Okresního soudu v Děčíně uvedené na straně 5 rozsudku, kde soud prvního stupně konstatoval, že „obviněný věrohodně nevysvětlil, jakým způsobem se jeho otisky dostaly na cigarety a lahve rumu“. V tomto případě je nutno dát za pravdu obhajobě dovolatele uvedené v jeho mimořádném oprávněm prostředku, že on jako obviněný není povinen soudu vysvětlovat, jak se jeho otisky prstů dostaly na předmětné zboží, či jiným způsobem dokazovat svoji nevinu, neboť na něm neleží důkazní břemeno (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 5. 3. 2010, sp. zn. [III. ÚS 1624/09](#), publikovaný pod č. 43 v sešitu 56 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu).

19. Nejvyšší soud upozorňuje na to, že v řízení před soudem, v němž je zvýrazněna role obžaloby a obhajoby jako procesních stran, se v souladu s převažující zásadou obžalovací (srov. § 2 odst. 8 tr. ř.) ukládá státnímu zástupci (tj. obžalobě) povinnost dokazovat vinu obžalovaného. Proti obžalobě stojí strana obhajoby, která má právo, nikoli povinnost, navrhopvat a předkládat důkazy svědčící ve prospěch zvolené obhajovací strategie (srov. § 2 odst. 5 věta čtvrtá, § 180 odst. 3 věta druhá a § 215 odst. 2 tr. ř.). Pouze takto vymezené oprávnění obhajoby je v souladu se zásadou presumpce nevinu vyjádřenou i v čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listiny“), z níž vyplývá právo obviněného hájit se, jak uzná za vhodné, a současně povinnost orgánů činných v trestním řízení a v řízení před soudem zejména státního zástupce prokázat vinu obžalovaného. Povinnost navrhopvat či předkládat důkazy svědčící pro vinu obžalovaného tedy leží na orgánu veřejné žaloby (srov. § 2 odst. 8 věta druhá tr. ř.) a z pochybností těží obžalovaný, neboť se uplatňuje zásada *in dubio pro reo*, tedy v pochybnostech ve prospěch obžalovaného (srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 33-40).

20. Na tomto místě Nejvyšší soud připomíná uplatněnou obhajobu obviněného A. T. T. k vysvětlení nálezu jeho otisků prstů tak, že se na závadné zboží mohly dostat při úklidu společných prostor. Skutečnost, že některé otisky byly nalezeny na zboží nacházejícím se v uzavřené místnosti pod schody do prvního patra, byla rovněž dovolatelem vysvětlena tím způsobem, že předmětné zboží bylo před jeho uzamčením umístěno mimo skříň ve společných prostorách, kde k nim měl přístup kdokoli z nájemníků domu. Soud prvního stupně na tuto obhajobu obviněného reagoval argumentem, že není logické, aby obviněný při úklidu přerovnával cizí krabice nebo sahal na jednotlivé lahve s rumem, a uzavřel tuto věc s tím, že veškeré zboží nalezené ve společných prostorách domu bylo skladováno všemi obviněnými, tj. V. H. Q. a B. H. K. i dovolatelem A. T. T.

21. Do těchto úvah však okresní soud nezahrnul obsah těch důkazů provedených v rámci hlavního líčení, z nichž naopak vyplývá, že mezi původně všemi spoluobviněnými nebyla shoda, resp. dohoda na společném skladování právně závadného zboží za účelem jeho dalšího prodeje. Obviněný A. T. T. měl u své prodejny k dispozici další prostor, který využíval pro skladování jím nabízeného zboží, neměl tudíž důvod využívat společnou chodbu. Pokud by tak činil pouze ve vztahu k těmto výrobkům, jak zřejmě dovodily soudy, nebylo vysvětleno tvrzení svědka V. L. N. – syna majitelky domu, v němž měli prodejny jak B. H. K., tak i dovolatel, že opakovaně vytýkal umístění zboží ve společných prostorách (zejména chodbě) s tím, že překáží, není řádně zabezpečené před odcizením, a vždy se k věcem „hlásil“ jako vlastník jen B. H. K. Dále svědek uvedl, že tlumočil u celních kontrol, a i v těchto případech prohlašoval předmětné zboží za své vlastnictví jen B. H. K. Ani z výpovědi tohoto svědka, původně spoluobviněného, není možné učinit jednoznačný závěr, že některé skříňe se zbožím patřily dovolateli A. T. T., takovou skutečnost v rámci svých vyjádření B. H. K. nikdy netvrdil.

22. Rovněž závěr obou soudů, že obviněný se trestných činů dopustil ve spolupachatelství (viz trestný čin porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle § 268 odst. 1 tr. zákoníku ve

spojení s § 23 tr. zákoníku), resp. že spáchal čin nejméně se dvěma osobami [viz kvalifikovaná skutková podstata trestného činu porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 odst. 1 alinea druhá, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku], zjevně nereflektuje výsledky dokazování, jak správně namítl dovolatel ve svém mimořádném opravném prostředku. Ze svědecké výpovědi V. L. N. bylo zjištěno, že B. H. K. si s dovolatelem nijak navzájem nepomáhali, spíše naopak mezi nimi vládly konkurenční vztahy, občas měli dokonce roztržky ohledně přebírání zákazníků. Výše uvedené pak potvrdili i svědek B. H. K. a dovolatel A. T. T., kteří shodně uvedli, že s prodejem si nepomáhali a zboží si nepůjčovali. Právní závěry obou soudů, že se trestných činů dopustili V. H. Q., B. H. K. i A. T. T. ve spolupachatelství nejsou podloženy žádným z provedených důkazů, v podstatě se jedná o hypotézu soudů opřenou výlučně o výsledky daktyloskopického zkoumání. Ze stejných důvodů je nesprávný postup soudu prvního stupně, který dovolateli „přičetl k tíži“ veškeré závadné zboží nalezené ve společných prostorech domu, tedy včetně toho, na němž se nenašly jeho otisky prstů, a které se dokonce nacházelo ve skříních, ke kterým se „hlásil“ toliko B. H. K., s tím, že k závadnému zboží svědčí všem třem osobám spoluvlastnické právo. Úvaha soudů o předpokládané (z důkazů jasně nevyplývající) cílené součinnosti mezi všemi původně spoluobviněnými ohledně nakládání a společné distribuce zajištěného zboží je zatížena logickou disproporcí. Jednalo se o osoby, jež si navzájem konkurovaly v podnikání (dovolatel a B. H. K.), docházelo mezi nimi dokonce k neshodám, tudíž je proti zásadám logického myšlení, aby uchovávali právně závadné zboží určené k pozdějšímu prodeji „pomíchaně“ v jedné skříní, resp. v dalších společných prostorách domu. Dovolací soud tak může konstatovat, že soudy učiněný právní závěr o naplnění znaků spáchání trestného činu ve spolupachatelství, resp. nejméně se dvěma osobami, nejen že nemá žádný relevantní skutkový podklad, navíc byl učiněn v rozporu s výsledky provedeného dokazování; dovolatelem uplatněná námitka je tak zcela opodstatněná.

23. V neposlední řadě je nutné poukázat na vnitřní rozpor v závěrech odvolacího soudu, který na straně 5 usnesení odmítl jako nepravdivé tvrzení obviněného A. T. T., že zajištěné otisky prstů jsou důkazem ojedinělým, ačkoli soud současně konstatoval, že „četnost a různá místa jejich zajištění jsou dostatečným důkazem pro vinu obviněného“. K tomu musí Nejvyšší soud podotknout, že nalezené daktyloskopické stopy je možno v hlavním líčení provést toliko jako nepřímý důkaz, jehož vypovídací hodnotou je nanejvýš to, že se otisky obviněného nacházely na konkrétním závadném zboží (a to za neobjasněných okolností), ale nikoli fakt, že obviněný bezpochyby spáchal žalované přečiny (srov. přiměřeně nález Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2016, sp. zn. [IV. ÚS 1098/15](#), publikovaný pod č. 1263 ve Výběru judikatury 2016, a nález Ústavního soudu ze dne 4. 3. 1998, sp. zn. [I. ÚS 394/97](#), publikovaný pod č. 28 v sešitu 10 Sbírký nálezů a usnesení Ústavního soudu). Na správnosti tohoto závěru nemůže nic změnit ani odvolacím soudem zdůrazňovaná četnost stop obviněného, neboť jednak logicky četnost daktyloskopických stop, popř. míst jejich nálezu, neznamená rovněž větší počet důkazů, a v případě více nalezených otisků prstů dovolatele na závadném zboží se stále jedná o jeden a tentýž důkaz, a jednak ani mnohost stop sama o sobě nemůže změnit povahu tohoto důkazu z nepřímého v přímý. Početnost předmětných stop je nepochybně významnou indicií, která zvyšuje důvodné podezření, že dotyčná osoba manipulovala s předměty je nesoucimi, mohla tudíž trestný čin spáchat, ale bez dalších důkazů se taková pravděpodobnost nemůže proměnit v potřebnou míru jistoty, a to tím méně, existují-li značné rozpory mezi tímto důkazem a ostatními důkazy, jak bylo shora podrobně rozebráno dovolacím soudem (srov. přiměřeně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2003, sp. zn. [4 Tz 107/2002](#), publikované pod č. T 592 v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, svazek 25, který vydávalo Nakladatelství C. H. Beck, Praha).

24. Výše uvedené nutně vede dovolací soud k přesvědčení, že závěr o vině obviněného A. T. T. soudy obou stupňů založily na existenci skutečně jediného důkazu, tedy nálezu daktyloskopických stop náležejících dovolateli na závadném zboží. Jedná se přitom o tzv. nepřímý důkaz (§ 2 odst. 5 tr. ř.), pro který platí, že soud o něj může opřít výrok o vině, ovšem jen za předpokladu, že tvoří ve svém souhrnu logickou, ničím nenarušenou a uzavřenou soustavu nepřímých důkazů vzájemně se

doplňujících a na sebe navazujících, které v celku shodně a spolehlivě dokazují skutečnosti, které jsou v takovém příčinném vztahu k dokazované skutečnosti, že z nich je možno dovodit jen jediný závěr a současně vyloučit možnost jiného závěru (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněná pod č. [38/1970-I](#) a č. [29/1971](#) Sb. rozh. tr.). Těmito procesními zásadami se však soudy obou stupňů v projednávané věci neřídily, kdy z žádného dalšího provedeného důkazu se nedalo dovodit, že obviněný A. T. T. skladoval spolu s V. H. Q. a B. H. K. po úmyslně závadné zboží za účelem jeho dalšího prodeje, a opřely svůj závěr o vině obviněného výhradně o předmětné odborné vyjádření z oboru daktyloskopie. Jejich tvrzení, že tento důkaz je v souladu s dalšími důkazy, přitom neodpovídá obsahu v hlavním líčení provedených důkazních prostředků (srov. přiměřeně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2013, sp. zn. [8 Tdo 337/2013](#)).

25. Pouze pro úplnost Nejvyšší soud stručně dodává, že argumentace soudu prvního stupně uvedená na straně 5 rozsudku týkající se osoby V. H. Q., resp. jeho nevěrohodné výpovědi, nemá žádný vliv na vyvození trestní odpovědnosti dovolatele A. T. T.

26. V závěru svého dovolání obviněný A. T. T. uplatnil výhradu týkající se výroku o trestu, kdy mu Okresní soud v Děčíně uložil rozsudkem ze dne 11. 6. 2015 trest odnětí svobody ve vyšší výměře, než mu byl původně uložen trestním příkazem Okresního soudu v Děčíně ze dne 12. 6. 2014, sp. zn. 1 T 100/2014, aniž by však tento postup jakkoli odůvodnil. Nejvyšší soud k tomu připomíná, že při hmotněprávním posouzení druhu a výměry uloženého trestu nelze systematickým výkladem jednotlivých dovolacích důvodů obsažených v § 265b odst. 1 tr. ř. dojít k jinému závěru, než jaký byl vyjádřen v rozhodnutí Nejvyššího soudu publikovaném pod č. [22/2003](#) Sb. rozh. tr. Námitky vůči druhu a výměře uloženého trestu (s výjimkou trestu odnětí svobody na doživotí) lze v dovolání úspěšně uplatnit jen v rámci zákonného důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., tedy jen tehdy, jestliže byl obviněnému uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou zákonem na trestný čin, jímž byl uznán vinným. Jiná pochybení soudu spočívající v nesprávném druhu či výměře uloženého trestu, zejména nesprávné vyhodnocení kritérií uvedených v § 38 až § 42 tr. zákoníku a v důsledku toho uložení nepřiměřeně přísného nebo naopak mírného trestu, nelze v dovolání namítat prostřednictvím tohoto ani jiného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 tr. ř. Za jiné nesprávné hmotněprávní posouzení, na němž je založeno rozhodnutí ve smyslu dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., je možno považovat, pokud jde o výrok o trestu, jen jiné vady tohoto výroku záležející v porušení hmotného práva, než jsou otázky druhu a výměry trestu, jako je např. pochybení soudu v právním závěru o tom, zda měl či neměl být uložen souhrnný trest nebo úhrnný trest, popřípadě společný trest za pokračování v trestném činu. Opačný výklad by vedl k závěru o zřejmé nadbytečnosti zákonné úpravy dovolacího důvodu podle § 265 odst. 1 písm. h) tr. ř., protože pak by jakékoli pochybení při ukládání trestu, a tím spíše uložení trestu mimo zákonem vymezenou trestní sazbu nebo nepřipustného druhu trestu, bylo možné považovat za jiné nesprávné hmotněprávní posouzení ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

27. Jak bylo shora uvedeno, podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. je možné podat dovolání tehdy, jestliže obviněnému byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným. Obviněnému A. T. T. ovšem nebyl uložen nepřipustný druh trestu ani mu nebyl vyměřen uložený trest odnětí svobody mimo zákonnou trestní sazbu. Dovolatel se tedy domáhá mimořádného přezkumu výroku o trestu nikoli z titulu jeho nepřipustnosti či překročení zákonných hranic jeho výměry, nýbrž výhradně z důvodu neodůvodněného „zprísnění“ trestu odnětí svobody ve srovnání s trestem uloženým mu trestním příkazem (tj. ze 12 měsíců na 14 měsíců podmíněného trestu odnětí svobody). Z výše uvedených důvodů tato námitka nespadá pod uplatněný dovolací důvod podle § 265 odst. 1 písm. h) tr. ř.

28. Již nad rámec své přezkumné činnosti, a poté, co Nejvyšší soud shledal dovolání obviněného

důvodným na podkladě jiných námitek směřujících proti výroku o vině, je nutné k otázce výměry trestu a jejímu odůvodnění dodat, že podle § 314g odst. 2 věty první tr. ř., byl-li podán proti trestnímu příkazu oprávněnou osobou ve lhůtě odpor, trestní příkaz se tím ruší a samosoudce nařídí ve věci hlavní líčení; při projednání věci v hlavním líčení není samosoudce vázán právní kvalifikací ani druhem a výměrou trestu obsaženými v trestním příkazu. Zásada zákazu *reformationis in peius* zde tedy obecně neplatí. Uložení přísnějšího trestu ovšem nemůže být založeno na libovůli soudu, ale musí odpovídat zjištěným skutečnostem a při stanovení výše trestu nesmí být tímž skutečností přikládána v různých fázích trestního řízení bez rozumného vysvětlení rozdílná váha, a to v neprospěch obviněného. Jinými slovy uložení přísnějšího trestu musí mít podklad ve zjištěném skutkovém stavu a musí být soudem dostatečně odůvodněno (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 2. 2002, sp. zn. [II. ÚS 213/2000](#), publikovaný pod č. 19 v sešitu 25 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, a nálezy Ústavního soudu ze dne 10. 12. 2009, sp. zn. [III. ÚS 39/09](#), publikovaný pod č. 256 v sešitu 55 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu). Je nutné dát za pravdu námitce dovolatele, že soud prvního stupně tento svůj postup spočívající v navýšení trestu ve svém rozsudku nijak neodůvodnil, a Krajský soud v Ústí nad Labem odmítl výhradu obviněného s tím, že soud prvního stupně správně reflektoval postoj obviněného v průběhu řízení před soudem, a je proto zcela namístě, že trest mu byl uložen o tři měsíce delší než ostatním obviněným. Nejvyšší soud na tomto místě upozorňuje, že formulace „postoj obviněného v průběhu řízení před soudem“ je zcela nejasná, a z takového odůvodnění není zřejmé, jaké důvody vedly odvolací soud k přesvědčení o správnosti postupu soudu prvního stupně, tj. zpřísnění trestu odnětí svobody. Lze se snad jen domnívat, že oním „postojem“ mohlo být odmítání viny obviněným, což mu však není možné klást k tíži ani při ukládání druhu a výměry trestu.

29. Na podkladě shora uvedených skutečností a úvah Nejvyšší soud shledal dovolání obviněného A. T. T. důvodným, a proto podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil napadené usnesení odvolacího soudu i rozsudek soudu prvního stupně, včetně rozhodnutí na ně obsahově navazujících, pokud zrušením pozbyla svůj podklad. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak odvolací soud přikázal věc Okresnímu soudu v Děčíně, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

30. Soud prvního stupně tak v uvedeném rozsahu opětovně projedná trestní věc obviněného A. T. T. a odstraní vady vytčené tímto rozhodnutím, zejména náležitě vyřeší otázku naplnění subjektivní stránky obou přečinů, jimiž byl obviněný uznán vinným, včetně okolností podmiňujících použití přísnější trestní sazby. Své závěry pak důsledně a přesvědčivě vyloží v odůvodnění svého rozhodnutí, přičemž se musí vypořádat s jednotlivými rozpory, na něž Nejvyšší soud upozornil výše. Pokud soud prvního stupně zjistí, že v důkazním řízení není dosaženo praktické jistoty o existenci relevantních skutkových okolností, tj. že jsou stále přítomny v daném kontextu důvodné pochybnosti, jež nelze odstranit ani provedením dalšího důkazu, bude nutno rozhodnout ve prospěch obviněného a v souladu se zásadou *in dubio pro reo* ho zprostit obžaloby (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 30. 7. 2015, sp. zn. [I. ÚS 1095/15](#), publikovaný pod č. 2487 ve Výběru judikatury 2015). Nejvyšší soud dále připomíná, že podle § 265s odst. 1 tr. ř. je soud nižšího stupně vázán právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí a při odůvodňování rozsudku musí důsledně respektovat ustanovení § 125 odst. 1 tr. ř.